

UVOD V PROJEKT »POUČEVANJE NOVEJŠE ZGODOVINE – OSAMOSVOJITEV SLOVENIJE«

Znano je dejstvo, da je v pri pouku zgodovine v osnovni šoli problematika osamosvojitve Slovenije ena od tistih vsebin, ki so marsikje obravnavane površno, na kratko in katere obravnava pade v sam konec osnovnošolskega izobraževanja pri predmetu zgodovina. Čeprav je tema o osamosvojitvi in nastanku slovenske države zapisana praktično v vseh učnih načrtih pa je dejstvo, ki ga potrjujejo tudi rezultati nacionalnega preverjanja iz znanja pri zgodovini (leta 2007 in 2008) sledeče: ko učenci zapuščajo osnovno šolo slabo poznajo problematiko novejše slovenske zgodovine in le okoli 20% jih pravilno odgovarja na osnovna vprašanja, povezana s to temo.

Težko bi rekli, da so vzroki za tako stanje zgolj in samo posledica kronološko zastavljenih učnih načrtov, ali morda učiteljeve časovne stiske, zaradi katere se dogodki v drugi polovici 20. stoletja obravnavajo bolj zgoščeno in na hitro. Prav gotovo je razlog tudi v tem, da nam zgodovinarjem še vedno delajo težave obravnave najnovejše zgodovine, saj še niso odprti in preučeni vsi dokumenti, s pomočjo katerih bi lahko dobili »objektivno« zgodovinsko sliko teh pomembnih dogodkov.

Kljub omenjenim strokovnim pomislekom in oviram pa je vendarle potrebno reči, da ni prav, da učenci v osnovni (in tudi v srednji) šoli slišijo tako malo o rojstvu sodobne slovenske države, ta pa je za njih dejstvo, saj so rojeni po letu 1991. V zadnjih letih je bilo izvedenih precej izobraževanj, seminarjev in izdana je bila vrsta strokovnih gradiv s področja osamosvojitve Slovenije, tako, da imajo učitelji zgodovine dovolj strokovne literature za poučevanje te problematike. V letu 2008 je bil sprejet tudi posodobljen učni načrt za zgodovino, ki bo s svojo tematsko zasnovo 20. stoletja omogočil učiteljem drugačen pristop pri obravnavi osamosvojitve Slovenije.

V želji, da spremenimo obstoječo šolsko prakso in damo poučevanju novejše zgodovine in osamosvojitvi Slovenije več poudarka, smo pripravili obstoječi projekt. V pripravi gradiva, ki vam je na voljo na spletni strani so sodelovale učiteljice zgodovine z večletno prakso, ki so hkrati avtorice različnih projektov in avtorice ter soavtorice učbenikov. Potrudili smo se, da bi vam kot rezultat projekta na tej spletni strani prikazali nekaj zanimivih in sodobnih didaktičnih možnosti za poučevanje teme Osamosvojitve Slovenije. Seveda pa si avtorji projekta želimo, da bi čim več od tega, kar je nastalo v okviru projekta učitelji spoznali za koristno in uporabno gradivo in bi da v čim večji meri uporabili v šolski praksi.

Naj te uvodne misli dopolnim še z mnenjem iz strokovnega pregleda, ki ga je opravila ga. Milena Požun, učiteljica zgodovine na OŠ Vodmat v Ljubljani. Takole se glasi:

Pred nami so primeri dobre prakse, lahko bi jih poimenovali didaktični modeli, na podlagi katerih si bodo učitelji pripravniki in tisti učitelji, ki imajo že večletno pedagoško prakso, izbrali in pripravili samostojno uro za obravnavo teme o Osamosvojitvi Slovenije. Praktična priporočila za izvedbo učnih ur, bodo našli tudi učitelji ostalih družboslovnih predmetov, naravoslovja, medijske vzgoje in prav tako učitelji prve in druge triade. Učiteljem na predmetni stopnji priporočam pristop medpredmetnega povezovanja.

Glavne odlike gradiva se kažejo v strokovnem pristopu, v obsežnem in pestrem izboru učnih metod in oblik poučevanja ter njim pripadajočih učnih pripomočkov in gradiv. Posebej želim izpostaviti dobro izdelan praktični model za delo z nadarjenimi učenci. Predstavljeni primeri so dobra izhodišča za interdisciplinarno poučevanje. Prikazano je projektno delo učiteljev in

učencev. Pri teh metodah dela so za učence privlačne raziskovalne tehnike. S tega stališča so tudi nepogrešljiva pridobitev za učitelje v šolah s fleksibilnim predmetnikom. Pestrost gradiva z vidika metod dela in uporabe različnih sredstev in pripomočkov omogoča učitelju praktiku sestaviti in izvesti zanimivo učno uro v katero bo vključil učenca. Avtorice so jasno nakazale aktivnosti učitelja in aktivnosti učenca. Učitelj pri predstavljenih oblikah pouka vse bolj postaja motivacijski vodja, moderator in spremljevalec učenca in s tem celotnega vzgojno-izobraževalnega procesa. Učenec pa se aktivno vključuje v proces: opazuje, komentira, kritično razmišlja in presoja. Aktivnosti učencev, ki so jih avtorice predstavile, prispevajo k pozitivnemu razvoju vseh področij otrokove osebnosti. Učencu omogočajo, da oblikuje svoja predhodna znanja, le-ta nadgradi ter smiselno ovrednoti. Posebno mesto dobiva sam proces poučevanja, preko katerega učitelj in učenci pridejo do končnega izdelka. Končni izdelek je lahko vsebinski ali v drugih oblikah, ki so predstavljene v gradivih: od oblikovanja miselnega vzorca, komentarja zgodovinskega vira in slike, do elektronske prezentacije, eseja, dokumentarnega filma, raziskovalnega projekta in izvedbe kulturnega dne¹.

V projektu smo sodelovali: Bernarda Roudi (OŠ Kapela), Elissa Tawitian (OŠ Ivana Cankarja, Vrhnika), Nadja Baša (OŠ Antona Žnideršiča, Ilirska Bistrica), Sonja Bregar Mazzini (OŠ Miška Kranjca, Ljubljana), Anita Mirjanić (OŠ Gradec, Litija) in Vojko Kunaver (Zavod RS za šolstvo). Gradivo, ki je objavljeno, je nastajalo med septembrom in decembrom 2008, avtorji pa ga dovoljemo uporabljati učiteljem za poučevanje vsebin, povezanih z osamosvojitvijo Republike Slovenije v osnovni šoli.

Učiteljem želimo, da bi jim gradivo, ki smo ga pripravili, koristilo pri njihovem delu, predvsem pa, da bi tudi s pomočjo teh didaktičnih modelov našli nove ideje in spodbude, kako zbuditi zanimanje in izboljšati znanje učencev pri vsebinah, ki se nanašajo na osamosvojitvev Republike Slovenije.

Vojko Kunaver,
koordinator projekta

---

¹Milena Požun: Recenzija projekta »Poučevanje novejšje zgodovine – osamosvojitvev«, Ljubljana, december 2008